

Вихідні дані: Тенденції та перспективи формування професійної лексики: допов. VI Міжвузівського науково-практичного семінару. – Ірпінь: УДФС України, 2016. – Вип. УІ. – С.262 –267.

Шпетна Світлана Анатоліївна,

доцент кафедри культурології та кіно-, телемистецтва

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

МОВЛЕННЄВИЙ СЕГМЕНТ МУЛЬТИМЕДІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ

Постановка проблеми. Стрімкий розвиток сучасних інформаційних технологій сприяв появі нових каналів комунікації, зокрема всесвітньої мережі Інтернет. Нові мережеві технології слугували появі віртуальної реальності, у якій мовне існування індивіда реалізується перш за все у формі складно організованого нелінійного тексту.

Тому на сьогодні можна по-різному оцінювати значимість мовного і мовленнєвого сегменту мультимедійного спілкування, де відбувається перегляд ролі мови, мовлення в структурі сучасного контенту мережі Інтернет.

Велику роль в Інтернет-щоденниках відіграють характерологічні особливості мови, для якої, на думку Вежбицької, притаманні:

– емоційність – яскраво виражений акцент на відчуттях і на їх вільному виявленні, високе емоційне напруження, багатство мовних засобів для вираження емоцій і емоційних відтінків через багатство словникового запасу, морфологічних і синтаксичних засобів;

– ірраціональність (або нерациональність) – підкреслення обмеженості логічного мислення, людського знання і розуміння, незбагненності і непередбачуваності життя, наприклад: «ні проїхати, ні пройти», «нам його не наздогнати», «зараз би чайку гарячого» і т.д., бо, як вважає дослідниця «...російська граматики рясніє конструкціями, у яких дійсний світ представлений як протилежний людським бажанням і вольовим прагненням або як незалежний від них» [1, с. 34];

· – неагентивність – відчуття того, що людям не підвладне їх власне життя, що їх здатність контролювати життєві події обмежена; схильність людини до фаталізму, упокорювання та покірність;

· – любов до моралі – абсолютизація моральних вимірювань людського життя, акцент на боротьбі добра і зла (і в інших, і в собі), любов до крайніх і категоричних моральних думок [1].

Ці особливості і стереотипи виявляються в мові за допомогою різних лінгвістичних засобів на всіх рівнях мови, від морфології до синтаксису тексту.

Особливістю комунікації в Інтернет-щоденниках є її неформальність, а саме: розмови на побутові теми, обговорення політики, економіки, сфери життя людини і держави тощо. Відповідно неформальне спілкування характеризується вольним стилем як у виборі тем, так і в лексиці, і орфографії. «Виникнення інформаційних технологій, – зазначає О.Горошко, – а особливо поява Інтернету, привело до певних змін мови, яка обслуговує цю сферу. Причому ці мовні зміни такі масштабні і глобальні, що деякі лінгвісти вже говорять про виникнення мережевої або ж електронної мови» [2, с. 314].

Вдала або невдала реалізація тих або інших комунікативних стратегій залежить від складових письмового тексту, які у свою чергу мають свої комунікативні призначення і залежать від комунікативних навичок автора, від його знань і вміння грамотно побудувати текст.

У Мережі, зокрема у повідомленнях Інтернет-щоденників, багато користувачів навмисно спотворюють орфографію, наводячи слова до деякої подібності фонетичного написання (*значиЦЦа, говориЦЦа, аФтар, креатиФФ і т.д.*). Часто автор спеціально пише, прагнучи зробити всі можливі помилки.

Таке навмисне спотворення орфографії допомагає створити певний образ автора, а іноді й приховати дійсну неписьменність адресанта. Зневага до орфографії може бути пов'язана ще й браком часу на обдумування, написання і перевірку тексту. Але останнім часом такий стиль входить в моду.

Неформальне спілкування дозволяє використовувати й таку лексику, яка недопустима в інших ситуаціях, а саме: вульгаризми, жаргонізми тощо. Розшифрування текстів блогів базується перш за все на розумінні цієї

інформації читачами та гостями, оскільки пов'язане з умінням реципієнта підставляти конкретні значення слів, а у разі їх нерозуміння – призводить до спотворення інформації. Автори Інтернет-щоденників інколи з певних причин викладають інформацію езопівською мовою, а саме незрозуміло, із натяками й недомовками, що надає більше простору для уяви. У блогах ми часто зустрічаємо індивідуально авторське значення слів, рівно як і в реципієнтів, які є результатом генерування їх життєвого досвіду. Характерною рисою синтаксису Глобальної Мережі є тенденція до аграматизму, тобто відхилення від синтаксичних і пунктуаційних норм літературної мови з боку автора тексту, що призводить до компресованості повідомлення: використання абрєвіатури, простих речень, позбавлення тексту розділових знаків. В онлайн-щоденниках інформація передається як без її втрати, так із втратою частини інформації (заміна символами, графічними елементами, абрєвіатуаризацією, шаблонами, скорочення тексту тощо).

Синтаксис, так само, як лексика і орфографія, може служити засобом створення образу автора і впливу на читачів, а також ілюструвати прагнення «суб'єктів комунікації до передачі усної мови, її інтонацій у письмовій формі» [3]. Використання складних синтаксичних конструкцій в текстах Інтернет-щоденників може відлякати «випадкового» читача. Але при цьому сприяє створенню індивідуального стилю, до чого прагнуть (свідомо або несвідомо) всі власники онлайн-щоденників.

У записах Інтернет-щоденників автори часто використовують виділення курсивом, жирним шрифтом, збільшують кількість приголосних і голосних букв, ніби розтягуючи слова для імітації інтонації звучної мови. Деякі слова в середині тексту написані прописними буквами для акцентування уваги. Ненормативне використання розділових знаків, їх комбінацій сприяє більшій емоційності тексту.

У блогах ми також часто зустрічаємо Інтернет-меми – назва явища, яке увійшло в обіг в середині першого десятиліття ХХІ століття, назва спонтанно розповсюдженої певної інформації або фрази, часто безглуздої, яка набула популярності в інтернет-середовищі засобами розповсюдження усіма

можливими способами (електронною поштою, в смс-повідомленнях, на форумах, у блогах), наприклад, мелодії, ідеї, модні слова і вирази тощо.

Швидке розповсюдження каналами ЗМІ та Інтернетом мемів викликають соціально значущі наслідки (наприклад, меми можуть впливати на вибори політиків, змінювати суспільні судження, впливати на дитячу аудиторію тощо). В інтернет-середовищі меми отримали новий статус. Власне до мемів ставлення є традиційно негативним, але інколи вони виконують корисні соціальні функції, звертаючи увагу суспільства на «болючі» теми.

Часто в Інтернет-щоденниках імена замінюються символами або псевдонімами («я бачив сьогодні красиве пузо в окулярах»; «професійний інцест»; «Я хочу бачити W, G, S, H і N») тощо.

Отже, у мережевому просторі практично відсутня цензура, жорстка залежність від редакторів, формату газети, журналу, теле-радіо передачі. Більшість користувачів Ітернету вважають це позитивом. Негативом є вільне ставлення до мовних норм, спрощення мови мас-медіа, насичення її жаргонізмами, вульгаризмами, специфічною термінологією. У «мережевій мові» відбувається розмивання меж між письмовою, книжною мовою і мовою повсякденного спілкування. З'являється нова форма викладу матеріалу у вигляді «письмової розмовної мови».

Список використаних джерел

1. Вежбицкая А. Язык. Культура. Познание. – М.: Русские словари, 1996. – С.33–88.
2. Горошко Е. И. Жанровая экология Интернета / Е. И. Горошко, Н. А. Саенко // Наук. зап. Луган. нац. пед. ун-ту : зб. наук. пр. – Луганськ, 2004. – Т. 3. – Вип. VI : Норми та парадокси свідомості й мислення. – С. 312 – 331.
3. Сидорова М. Ю. Интернет-лингвистика: русский язык. Межличностное общение / М. Ю. Сидорова. – М.: 1989. ру, 1989. – 2006. – 192 с.

